

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΝΤΙΚΑΡΚΙΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

ΚΕΝΤΡΟ ΓΙΑ
ΤΗΝ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ,
ΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ
ΣΤΗΝ ΨΥΧΟΚΟΙΝΩΝΙΚΗ
ΟΓΚΟΛΟΓΙΑ
(ΚΕ.Υ.Ε.Ε.Ψ.Ο.)

“Η ΤΕΧΝΗ ΣΤΟΝ ΚΑΡΚΙΝΟ, Ο ΚΑΡΚΙΝΟΣ ΣΤΗΝ ΤΕΧΝΗ”

2η Ημερίδα Ψυχοκοινωνικής Ογκολογίας

04.10.2019

ΜΟΥΣΕΙΟ ΤΟΥ ΑΡΧΟΝΤΙΚΟΥ
ΤΩΝ ΜΠΕΝΙΖΕΛΩΝ
(ΣΠΙΤΙ ΑΓΙΑΣ ΦΙΛΟΘΕΗΣ)
ΑΔΡΙΑΝΟΥ 96, ΠΛΑΚΑ

Με την ευγενική φιλοξενία της
Ιεράς Αρχιεπισκοπής Αθηνών

Θα χορηγηθεί βεβαίωση συμμετοχής

Επικοινωνία:

Γραμματεία Ελληνικής Αντικαρκινικής Εταιρείας : 210-3826600 (Καθημερινά 10π.μ - 3μ.μ)

e-mail socialpsy-oncology@cancer-society.gr

**«Για την πνευματική και ψυχική διάπλαση
ενός ελεύθερου ανθρώπου
με τεχνική αναθεώρησης και ονειρικής δομής,
με αγωνία απελευθέρωσης
και με διάθεση μιας ιπτάμενης φυγής προς τ' άστρα» .**

Μάνος Χατζιδάκις

Για ποιο λόγο η τέχνη στα ποικίλα είδη της (ζωγραφική, μουσική, θέατρο, λογοτεχνία, φωτογραφία κτλ.) αποτελεί το πιο δημοφιλές εργαλείο στην εργασία της ψυχοκοινωνικής ογκολογίας, ξεκινώντας από τις πιο απλές μορφές δράσεων όπως η δημιουργική απασχόληση και τα εργαστήρια τέχνης, φτάνοντας μέχρι τις ψυχοθεραπευτικές προσεγγίσεις: εικαστική, μουσική, χοροκινητική, δραματοθεραπεία για να αναφέρουμε τις πιο ενδεικτικές;

Η ψυχανάλυση συνέδεσε την τέχνη με τις ψυχικές διεργασίες του ονείρου, του παιχνιδιού και της μετουσίωσης, αποδίδοντάς της την ιδιότητα επεξεργασίας και ψυχικής κατάκτησης της έννοιας του χωρισμού, της απώλειας και του θανάτου. Όταν σκεφτόμαστε την ασθένεια του καρκίνου σαν ένα ψυχικό τραυματισμό και μια ρήξη στην ιστορία του υποκειμένου, αντιλαμβανόμαστε ότι η θέση της τέχνης είναι προεξέχουσα για τη θεραπευτική της αξία στην ψυχική λειτουργία του κάθε ασθενή.

Όμως, η κλινική εργασία θέτει ερωτήματα όπως: σε ποιο πλαίσιο είναι δυνατό αυτό το όφελος για τους ασθενείς; τους αφορά όλους; σε ποια φάση της ασθένειας; εντός ή εκτός νοσοκομείου; στη διάρκεια των θεραπειών ή στο τέλος τους;

Από την άλλη, στο χώρο της τέχνης ερχόμαστε αντιμέτωποι με τα ακόλουθα ερωτήματα: Πώς επιδρά το αντικείμενο της τέχνης, εν προκειμένω το βίωμα του καρκίνου, στη διατήρηση της δομικής αρτιότητας κι αισθητικής επάρκειας ενός καλλιτεχνικού δημιουργήματος; Με ποιο τρόπο κατορθώνει ο κριτικός τέχνης να βυθομετρήσει αυτές τις ποιότητες; Πώς επιτυγχάνεται η ισορροπία μεταξύ τέχνης και πραγματικότητας χωρίς το έργο να ολισθήσει ούτε προς την εύκολη συγκίνηση ούτε προς την αναπαραγωγή νοσηρών στερεοτύπων; Ποιος είναι ο ορίζοντας προσδοκιών που προβάλλει ο θεατής/ακροατής/ αναγνώστης σε ένα έργο που πραγματεύεται την ασθένεια; Σε ποιο κοινό απευθύνεται αυτό το είδος τέχνης; Σε όσους πέρασαν το κατώφλι της νόσου και βρέθηκαν στη «νυχτερινή ζώνη της ζωής», όπως χαρακτηριστικά περιέγραψε η Σούζαν Σόνταγκ (*Η Νόσος ως Μεταφορά*), ή μήπως σε όλους ανεξαιρέτως; Δικαιούμαστε να απολαμβάνουμε έργα τέχνης που πραγματεύονται ανοιχτά το φόβο του θανάτου; Και ποιά είναι εκείνα τα συστατικά που καθιστούν ένα τέτοιο δημιούργημα «ωραίο»; Θέτοντας κάθε συμβατική έννοια του «ωραίου» υπό διαπραγμάτευση, η θέαση του καρκίνου μέσα από το βλέμμα του καλλιτέχνη γίνεται μια βαθύτατα μεταιχμιακή εμπειρία, όπου οι θεατές καλούνται, διαμέσου της αντίστιξης συναισθημάτων και λογικής, να γίνουν κοινωνοί της μεταμορφωτικής συνύπαρξής τους με τον Άλλο.

Μέσα από αυτό το πλαίσιο αναδύεται ο εξής θεμελιώδης προβληματισμός: Υπό ποιες προϋποθέσεις και σε ποιο βαθμό η συνάντηση καρκίνου και τέχνης δύναται να έχει επουλωτική επίδραση, κοινωνική απήχηση αλλά και εκπαιδευτική αξία; Απώτερος στόχος της παρούσας αναζήτησης, εν τέλει, είναι η αποδέσμευση του —ποικιλοτρόπως στιγματισμένου—πάσχοντος σώματος από υπάρχουσες μυθολογικές στρεβλώσεις γύρω από τον καρκίνο και η οικοδόμηση μιας νέας σχέσης παρατήρησης, αποδοχής και συνύπαρξης των ανθρώπων—νοσούντων και μη.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

- 8.30 – 9.00 Υποδοχή και εγγραφές συμμετεχόντων
- 9.00 – 9.15 Χαιρετισμός από τον Πρόεδρο της Ελληνικής Αντικαρκινικής Εταιρείας
Κύριο Ευάγγελο Φιλόπουλο
- 9.15 – 10.45 **«Εικαστικές διηγήσεις για το πάσχον γυναικείο στήθος»**
Έκθεση ζωγραφικής της Φ. Λιβιτσιάνου
Έκθεση φωτογραφίας του Ν. Μαρκογιάννη
Παρουσία των καλλιτεχνών
«Η συμβολή της εικαστικής ψυχοθεραπείας», Ε. Γρηγοριάδου
Συζήτηση-συντονισμός: Μ. Κοτρώτσου, Ε. Δημοπούλου
- 10.45 – 11.00 Σύντομο διάλειμμα καφέ
- 11.00 – 12.30 **«Μουσική και φωνή στον καρκίνο: διαδρομές μετάφρασης και μετουσίωσης»**
«Φωνητική ψυχαναλυτική μουσικοθεραπεία σε ενήλικες», Ξ. Ντακοβάνου
«Από τις κουκίδες στον ήχο: μεταφράζοντας το ανείπωτο», Γ. Ρωμανός
Συζήτηση-συντονισμός: Γ. Ντίνος
- 12.30 – 13.15 Διάλειμμα – ελαφρύ γεύμα
- 13.15 – 13.30 **«Momentum drop»** : live project
Σύλληψη-εκτέλεση: Δήμητρα Χαραλάμπους,
Μουσική σύνθεση: Γιώργος Λαλιώτης
- 13.30 – 15.00 **«Προσεγγίζοντας το μη παραστάσιμο: Προκλήσεις στην αισθητική αποτίμηση της παράστασης-ντοκουμέντο *Παρ' Όλα Αυτά: Εννιά Μαρτυρίες Γυναικών για τον Καρκίνο***
Παρουσία της σκηνοθέτιδος Γ. Μαυραγάνη και των μελών της θεατρικής ομάδας.
Ομιλία-συζήτηση- συντονισμός: Β. Ντάκαρη
- 15.00 – 15.15 Σύντομο διάλειμμα καφέ
- 15.15 – 16.45 **«Καρκίνος-γραφή-λογοτεχνία»**
«Ζωή, όχι μυθοπλασία. Γράφοντας για τον καρκίνο μου», Σ. Νικολαΐδου
«Ιατρική τέχνη και λογοτεχνία: Μια διαρκής αμοιβαία ώσμωση», Α. Αρδαβάνης
Συζήτηση-συντονισμός: Ξ. Χαραλάμπους
- 16.45 – 17.15 Συμπεράσματα – κλείσιμο ημερίδας

ΟΜΙΛΗΤΕΣ - ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΕΣ

Αρδαβάνης Αλέξανδρος, ιατρός, λογοτέχνης. Παθολόγος-ογκολόγος, Επιστημονικός Υπεύθυνος-Συντονιστής Διευθυντής Α΄ Παθολογικής-Ογκολογικής κλινικής Γ.Α.Ο.Ν.Α. «ο Άγιος Σάββας».

Γρηγοριάδου Ευανθία, MSc εικαστική ψυχοθεραπεύτρια, ΠΑΜΕΜΜΑΖΙ

Δημοπούλου Ειρήνη, κλινική ψυχολόγος, ψυχοθεραπεύτρια, Κέντρο Ημέρας για την Ψυχολογική Υποστήριξη Ασθενών με Καρκίνο – Εταιρεία Κοινωνικής Ψυχιατρικής και Ψυχικής Υγείας.

Κοτρώτσου Μαρία, ψυχίατρος, ψυχοθεραπεύτρια, Κέντρο Ημέρας για την Ψυχολογική Υποστήριξη Ασθενών με Καρκίνο – Εταιρεία Κοινωνικής Ψυχιατρικής και Ψυχικής Υγείας, Μέλος της Εταιρείας Ομαδικής Ανάλυσης και Οικογενειακής Θεραπείας.

Λαλιώτης Γιώργος, απόφοιτος μουσικής τεχνολογίας και ακουστικής, μουσικός παραγωγός, συνθέτης ηλεκτρονικής/ηλεκτροακουστικής μουσικής.

Λιβιτσάνου Φιλιππίνα, Ζωγράφος, χαράκτρια, νέες τεχνολογίες, καθηγήτρια εικαστικών στην εκπαίδευση.

Μαρκογιάννης Νεκτάριος, Φωτογράφος, επίσημος φωτογράφος των Ειρηνευτικών Δυνάμεων του Ο.Η.Ε. στο Νότιο Σουδάν.

Μαυραγάνη Γεωργία, σκηνοθέτης

Νικολαΐδου Σοφία, συγγραφέας

Ντάκαρη Βίνια, Διδάκτωρ Αμερικανικού θεάτρου, Μεταδιδακτορική ερευνήτρια σύγχρονου θεάτρου στο Τμήμα Αγγλικής Γλώσσας και Φιλολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

Ντακοβάνου Ξανθούλα, MA, PhD, Ιατρός, Μουσικοθεραπεύτρια, Ψυχαναλύτρια, Διδάκτωρ Ψυχανάλυσης και Ψυχοπαθολογίας Παν/μίου Paris 7, Διδάσκουσα Πανεπιστημίου Μακεδονίας.

Ντίνος Ιωάννης, κλινικός ψυχολόγος, Γ.Α.Ο.Ν.Α. «ο Άγιος Σάββας», Επιστημονικός Υπεύθυνος ΚΕ.Υ.Ε.Ε.Ψ.Ο. της Ελληνικής Αντικαρκινικής Εταιρείας, διδάσκον μέλος της γαλλικής Εταιρείας Σωματικής Ψυχαναλυτικής Ψυχοθεραπείας.

Ρωμανός Γιάννης, μουσικός στη Συμφωνική Ορχήστρα της ΕΡΤ. Διδάσκει βιόλα στο Ελληνοαμερικανικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα, Κολλέγιο Αθηνών-Κολλέγιο Ψυχικού.

Χαραλάμπους Δήμητρα, απόφοιτη της Κρατικής Σχολής Ορχηστρικής Τέχνης. Διδάσκει χορό, χορεύει, χορογραφεί.

Χαραλάμπους Ξανθή, κλινική ψυχολόγος, ψυχοθεραπεύτρια, D.E.S.S. Paris V, D.E.A. Paris VII, Ψυχιατρική κλινική – Ειδικό Ιατρείο Ψυχο-Ογκολογίας Γ.Ν.Ν.Θ.Α «Η Σωτηρία».

*Το θέμα, ο σχεδιασμός και η καλλιτεχνική επιμέλεια της αφίσας είναι έργο της εικαστικού Κλειούς Γκιζελή
Η τεχνική επεξεργασία του προγράμματος έγινε από τον Κώστα Ξυθάλη - I.T. & Web designer της E.A.E.*